

5. Raufi, A. *The phenomenon of Japan [Fenomen Japonii]*. Dushanbe: Sharki ozod, 2000. Print.

6. Selezneva, N.A. Reflections on the quality of education: international aspect [Razmyshlenija o kachestve obrazovanija: megdunarodnyj aspekt]. *Vysshee obrazovanie segodnja* 4 (2003): 35-48. Print.

7. Tolstouhov, A. State and youth [Dergava I molod`]. *Social`naja psihologija* 1 (9) (2011): 162–163. Print.

УДК [336:346.62](477)

Денисюк О. В., здобувач ННВЦ, НУЦЗУ, м. Харків

*Denisyuk O., Researcher of Educational-scientific-production Center,
National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv*

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

MECHANISMS OF ENSURING ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

В статті проаналізовано механізми державного регулювання економічної безпеки України, яка є фундаментальною метою соціально-економічної політики будь-якої країни. Розглянуто напрями здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком та запобіганні зловживанням і порушенням у сфері фінансового ринку.

Ключові слова: механізми державного регулювання, соціально-економічна політика, фінансовий ринок.

The article analyzes the mechanisms of state regulation of economic security of Ukraine that is fundamental purpose of social and economic policy of any country. Considered directions implementation of state comprehensive measures to arrangement, control, market surveillance and prevention of abuse and violation of financial market.

Keywords: mechanisms of state regulation, social and economic policy, financial market.

Постановка проблеми. Окрім численних завдань, що вирішуються у рамках громадського суспільства і ринкової економіки, існують проблеми, що відносяться до виняткової прерогативи держави. Ніхто, окрім держави, їх просто не може вирішити. До таких проблем відноситься і державне регулювання у сфері забезпечення економічної безпеки країни. Сама необхідність існування держави обумовлена наявністю проблем подібного рівня. Якби їх можна було вирішувати без її участі, та держава стала б непотрібною. Вищий борг держави

і її ключова функція полягають в тому, щоб забезпечити стабільність суспільства, його самозбереження і розвиток, відбити можливі погрози безпеки країни. При цьому вирішальне значення має попередження ще небезпек, що тільки зароджуються, а не пасивне просування за подіями. Така логіка дій – найбільш розумна й ефективна – може бути названа принципом попередження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Істотний внесок у дослідження теоретичних питань і розробку окремих аспектів проблематики державного регулювання сфери економіки країни з позицій підвищення її безпеки внесли праці вчених і практиків [1; 2; 3; 4].

Постановка завдання. Метою статті є розгляд механізмів забезпечення економічної безпеки України.

Постановка проблеми. В процесі функціонування змішаної економіки, коли держава не може директивними методами направляти діяльність усіх господарських суб'єктів, слід внести певні корективи, що забезпечують оптимальну його дію на процес громадського відтворення (на макроекономічні параметри, галузеві структури виробництва, ціни і грошово-фінансові потоки) для підтримки економічної безпеки країни. З метою прийняття державними органами обґрунтованих рішень потрібна організація моніторингу індикаторів забезпечення державного регулювання економічної безпеки, який передбачає фактичне відстежування, аналіз і прогнозування найважливіших груп економічних показників (індикаторів). Виділяють такі загальні показники (індикатори) державного регулювання економічної безпеки [4]:

- рівень і якість життя;
- темп інфляції;
- рівень безробіття;
- економічне зростання;
- дефіцит бюджету;
- державний і зовнішній борг;
- входження у світову економіку;
- діяльність "тіньової економіки";
- структура власності;
- податкова система;
- розвиток ринкових структур.

На регіональному рівні як індикатори державного регулювання економічної безпеки разом із згаданими вище можуть бути прийняті: прибутки населення; рівень роздрібних цін; забезпеченість житлом; кількість біженців, емігрантів; питома вага регіону у ВВП; платіжний баланс регіону; сальдо експорту-імпорту.

Державна стратегія в області забезпечення економічної безпеки будується на варіантах прогнозів економічного і соціального розвитку країни і її регіонів і повинна коригуватися залежно від розвитку подій по тому або іншому варіанті, а також з урахуванням певних тимчасових періодів. Багатоваріантна стратегія надає певні переваги і можливість "перемикання" на той або інший варіант залежно від конкретного розвитку ситуації без ухвалення екстрених рішень, що недостатньо пропрацювали і взаємопов'язані. При цьому має бути сформована

Вісник НУЦЗУ. Серія: Державне управління. Вип. 1(6), 2017

повноцінна система державної дії на економіку, що дозволяє здійснювати з найменшими втратами регулювання найважливіших структурних зрушень і здатна узяти на себе функцію підтримки економіки країни на безпечному рівні на основі чітко певних меж і критеріїв (умов) державного втручання в економіку (зокрема, меж державного сектора), а також розробку ефективних методів державного регулювання.

Держава також не повинна допускати, щоб діяльність господарюючих суб'єктів несла в собі погрози економічної безпеки і була спрямована на шкоду його громадянам. У цих цілях необхідно підготувати і реалізувати заходи з поліпшення підприємницького клімату, збільшення вкладу малого і середнього бізнесу в українську економіку, розвитку конкурентоспроможності, демонополізації економіки, формуванню фондового ринку, ринків землі і нерухомості. Крім того, слід також прийняти заходи з підвищення якості і обґрунтованості законопроектів на усіх рівнях влади і забезпечити дотримання законності усіма, включаючи органи державної влади [1]. Для підтримки економічної безпеки держава повинна передбачити проведення інституціональних перетворень, сприяючих координації дій і зближенню стратегії діючих громадських інститутів:

- вироблення і прийняття загальних принципів економічної і соціальної поведінки для усіх сторін, що беруть участь в господарському процесі, за рахунок їх максимальної уніфікації (скорочення і ліквідація пільг і різних преференцій), законодавче обмеження лобізму;

- контроль за дотриманням цих правил усіма діючими економічними суб'єктами і органами державного управління;

- створення механізму вирішення питань і конфліктних ситуацій, що виникають у сфері економічних стосунків між державними органами виконавчої влади і органами виконавчої влади регіону;

- організацію навчання кадрів сучасним методам аналізу господарської діяльності підприємств і оцінки інвестиційних проектів;

- підвищення соціальної стабільності в суспільстві і недопущення зростання соціальної напруженості;

- гармонійний розвиток економічних і політичних стосунків з країнами ближнього і дальнього зарубіжжя з урахуванням економічних інтересів країни.

Відповідно в середньостроковій перспективі повинні вирішуватися такі взаємозв'язані завдання:

- підтримка ефективних і конкурентних виробництв при послідовному згортанні безперспективних і застарілих виробництв;

- розвиток інфраструктури економіки, необхідної для реалізації структурних перетворень;

- забезпечення ефективнішого економічного використання ресурсів;

- збереження найбільш цінних елементів накопиченого науково-технічного потенціалу;

- подолання структурних деформацій, узгодження структури виробництва і платоспроможного попиту;

- прискорення адаптації підприємств до ринкових умов;

- диверсифікація експортного потенціалу;
- забезпечення підвищення екологічної безпеки.

Рішення цих завдань дозволить державі усунути одну з головних проблем (погроз) економічної безпеки - неконкурентоспроможність більшості галузей національної економіки.

Виходячи з цього, структурна політика повинна реалізовуватися на макро- і мікроекономічному рівнях за трьома основними напрямками, що визначають орієнтири діяльності органів державної влади з селективної підтримки елементів економіки для забезпечення економічної безпеки держави [3, с. 127].

На макроекономічному рівні в ході проведення структурної політики повинні вирішуватися наступні завдання: 1) підвищення сукупного попиту; 2) забезпечення умов трансформації накопичень в інвестиції; 3) стимулювання переливання усіх видів ресурсів із стагнуючого сектору в сектори зростання; 4) стимулювання експорту; 5) регулювання імпорту в цілях захисту вітчизняних виробників у рамках загальноприйнятих процедур.

На мікроекономічному рівні в ході здійснення структурної політики необхідно вирішити наступні завдання:

- 1) підтримка і стимулювання розвитку економічно ефективних підприємств і організацій;
- 2) ліквідація або реорганізація неефективних економічних структур;
- 3) недопущення можливості появи нових монополій;
- 4) стимулювання і регулювання розвитку фондового ринку на користь забезпечення міжгалузевого переливання капіталу;
- 5) організація погоджувального процесу в цілях гальмування зростання цін тощо.

До життєво важливих галузей виробництва з точки зору державного регулювання економічної безпеки слід віднести паливну промисловість і енергетику, харчову промисловість, транспорт, зв'язок та ін. [2].

Збереження, підтримку, розвиток і ефективне використання науково-технічного потенціалу слід розглядати як найважливіший стратегічний напрям забезпечення економічної і військової безпеки країни. У цих цілях необхідно розробити довгострокову державну концепцію науково-технічного розвитку країни, визначити на найближчий період пріоритети державної науково-технічної політики, в першу чергу в тих областях, де є достатні переваги перед іншими країнами, визнати науку в числі важливих стратегічних пріоритетів країни, що вимагають від держави проведення відповідної політики з її підтримки і фінансуванню, передусім матеріальному забезпеченню вітчизняних вчених. В цілях стабілізації суспільства соціальна політика, що проводиться державою, повинна сприяти консолідації суспільства за умов досягнення стійкого економічного стану громадян, підвищення рівня життя населення, у тому числі за рахунок збільшення грошових прибутків, що дозволить запобігти загрозі безпеки країни з точки зору можливих соціальних конфліктів. Процес розшарування суспільства, що протікає швидкими темпами, є дестабілізуючим чинником, що створює потенційну загрозу виникнення соціальних конфліктів. Проблема бідності, рі-

Вісник НУЦЗУ. Серія: Державне управління. Вип. 1(6), 2017

вень якої вимірюється як доля населення з прибутками нижча за прожитковий мінімум, вимагає негайного рішення у рамках спеціальної програми за допомогою комплексу законодавчих і нормативних заходів [1, с. 89]. При крайній поляризації суспільства положення ускладнюється відсутністю середнього класу, що є гарантом стабільності.

Реалізація економічної політики повинна супроводжуватися не поглибленням поляризації суспільства, а рівномірним, справедливим розподілом тягара кризового періоду між різними соціальними групами населення. Вживання додаткових заходів з соціальної підтримки працівників підприємств в умовах застосування процедури банкрутства і внесення доповнень і змін в наявну правову базу покликані пом'якшити соціальні витрати в ході реалізації законодавства про банкрутство і створити оптимальні умови для проведення процедур реорганізацій і ліквідаційних відносно підприємств, що знаходяться в критичному фінансовому становищі, і тим самим запобігти можливі соціальні конфлікти, що є загрозою безпеки суспільства, для кого наразі актуальними є проблеми міграції. Регулювання внутрішніх її потоків вимагає розробки заходів щодо таких напрямів:

- встановлення додаткових пільг і соціальних гарантій для осіб, що переселяються в райони привабливіші, а також встановлення додаткових пільг і стимулів, спрямованих на заборону відтоку населення з непривабливих районів;

- рішення комплексу проблем, пов'язаних з облаштуванням і працевлаштуванням мігрантів;

- створення правової і соціально-економічної бази залучення і закріплення населення в сільській місцевості в умовах реалізації земельної реформи, включаючи розробку організаційних форм і зміну механізму фінансового забезпечення переселення, а також систему пільг для переселенців [4, с. 78].

Забезпечення державного регулювання економічної безпеки – завдання, по суті, довготривале, стратегічне. Його рішення припускає розробку і затвердження державної стратегії (доктрини економічної безпеки країни). Це має бути саме державна стратегія, що відповідає вищим національно-державним інтересам і що має нормативний характер.

Висновки. Довготривалий характер державної стратегії економічної безпеки вимагає не лише позначення в ній кінцевої мети, але і виділення етапів їх досягнення. При цьому глибина сучасної кризи і безліч погроз роблять необхідним концентрацію уваги на першочергових невідкладних заходах. Розробка стратегії державного регулювання економічної безпеки, надання їй нормативного характеру в процесі ухвалення політичних і господарських рішень, включення в механізм управління громадськими процесами індикаторів, що сигналізують про появу загроз, ефективні заходи по їх віддзеркаленню – такі головні напрями діяльності держави як гаранта економічної безпеки країни.

Вироблення концепції державного регулювання економічної безпеки завжди спирається на довготривалі національно-державні інтереси. Тому вона нерозривно пов'язана з уявленнями про майбутнє країни, про ту соціально-економічну модель, яка повинна сформуватися змін, що у результаті відбува-

ються, і яка виступає в ролі соціального ідеалу. Тільки в цьому випадку концепції державного регулювання економічної безпеки і міри по її досягненню знаходять свій сенс, стають дієвим початком масового визнання.

Список використаних джерел

1. Александров В. В. Финансово-кредитная система как фактор экономической безопасности транзитивного общества / В. В. Александров, Г. В. Задорожний, Е. Е. Юрченко; Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина. – Х., 2002. – 235 с.
2. Государственное регулирование экономики : Учеб. пособие / [Н.П. Хохлов, Л.В. Ефремова, С.Е. Гиль и др.; Под ред. Н.П. Хохлова, Л.В. Ефремова] ; Харьк. нац. экон. ун-т. – Х. : ИНЖЕК, 2005. – 206 с.
3. Корецький М. Пріоритети державного управління інвестиціями в Україні / М. Корецький // Зб. наук.пр. УАДУ / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. – К. : Вид-во УАДУ, 2001. – Вип. 2. – Ч. IV. – С. 119–128.
4. Экономическая безопасность предприятий интегрированной промышленной структуры : монография / под ред. А. В. Козаченко. – Луганск : Ноулидж, 2011. – 226 с.

References

1. Aleksandrov, V. V. Zhadorozhnyj, G. V. and Yurchenko, E. E. *Financial and credit system as a factor of economic security of a transitive society [Finansovo-kreditnaya sistema kak factor ekonomicheskoy bezopasnosti tranzitivnogo obshchestva]*. Kharkiv: Nac. un-t im. V. N. Karazina n.p., 2002. Print.
2. Hohlov, N. P. Efremova, L. V. and Gil`, S. E. *Government regulation of the economy [Gosudarstvennoe regulirovanie ekonomiki]*. Kharkiv: INGEK n.p., 2005. Print.
3. Koretskyj, M. "Priorities of Public Administration Investment in Ukraine." *Zb. Nauk. Pr. UADU 2.IV* (2001): 119-128. Print.
4. Kozachenko, A.V. *Economic safety of the enterprises of the integrated industrial structure [Ekonomicheskaja bezopasnost` predprijatij integrirovannoij promyshlennoj struktury]*. Lugansk: Noulidg n.p., 2011. Print.

УДК 351.712

Дегтяр А. О., д.держ.упр., проф., ХДАК, м. Харків

*Diegtiar A., Doctor of Sciences of Public Administration, Full Professor,
Head of the Department of Management and Administration,
Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ

SPECIFICS APPLICATION OF TECHNOLOGY PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN THE INNOVATIVE PROJECTS MANAGEMENT